

glas. Daaromheen een gegolfd randje van wat wel zilver moest zijn. Ze moest turen om te zien wat de afbeelding op de achterkant voorstelde. Moeder en kind, ook in blauw, ze herkende dit van de plaatjes die ze op school had gezien die afkomstig waren uit Lourdes. Dit was een teken uit de hemel, een cadeautje, dit lag hier verstopt, speciaal voor haar.

Ben ik ook een uitverkorene, vroeg ze zich af. Vol verwondering keek ze naar dit prachtige kleine medaillon, het was nieuw, ongeschonden. Iemand had het hier verloren. Ze keek opzij, vader had niets opgemerkt. Ze besloot om niets te zeggen, dit was voor haar bestemd. Ze zou het moeten afgeven en dat risico wilde ze niet lopen. Thuis borg ze het goed weg in een lade onder haar bed. Later had ze het altijd bij zich, het kreeg steeds een plekje in haar handtas, het heeft haar nooit verlaten.

‘Ik ga een eindje rijden’, zei vader weer eens op een zondagmiddag, ‘wie wil er mee?’ Maria hoorde het en stond meteen al klaar.

‘Ik ga wel mee’, riep ze en bleek de enige te zijn die er zin in had. Heerlijk vond ze die uitjes en deze in het bijzonder zo samen met vader! Ze genoot opnieuw met volle teugen, van de wind in haar haren, de weilanden die aan haar voorbij schoten, alle auto’s die vader met gemak inhaalde, de vrijheid die ze voelde, die haar helemaal omarmde. De rit achterop de motor met hem alleen deed haar goed. Het bleek al gauw dat vader koers zette naar haar lievelingsoom en tante Greet. Ze werd erdoor verrast. Hoe kon vader dat weten? Hij parkeerde de motor voor het huis en toen bleek dat ze thuis waren straalden haar ogen. Greet deed open en was zichtbaar ook blij om hen te zien.

‘Zo Niek, had je zin in een ritje? Kom erin, je komt als geroepen, Jacob is druk bezig, hij kan wel wat hulp gebruiken denk ik.’ In huis was het een warboel van gereedschap en aluminium buizen. Jacob in hemdsmouwen stond bezweet boven een frame met een buigtang in zijn handen.

‘Wat ben je aan het doen, Kobus?’

‘We willen wat meer zenders op de TV, daar moet je wat voor doen want je krijgt het niet van de kabel. Een beetje ongehoorzaam zijn en wat eigen initiatief kan geen kwaad toch?’

Vader stond er wat onbeholpen naar te kijken en zweeg, wat moest hij daar nou van zeggen? Hij had er wel over gelezen in de krant, dat er steeds meer antennes op de daken verschenen en dat ze daar problemen mee hadden. Zoiets zou hij nooit durven, bovendien, zou Fie het hem ook niet verbieden? Hij werd uit zijn gedachten gehaald door zijn schoonzus.

‘Biertje of thee?’, vroeg Greet.

Voor oom Jacob stond er al een biertje, vader nam thee, Maria ook.

‘En hoe bevalt het hier, zijn jullie al een beetje op orde?’ vroeg hij.

‘Ja, we hebben zelfs een optie op een grotere woning, dus het lijkt maar van korte duur te zijn. Nu ik betere vooruitzichten heb met mijn nieuwe studie en mijn schnabbels met muziek kunnen we ons weer wat meer permitteren. Dus heb ik er nog eens op aangedrongen bij de gemeente dat het huisje voor ons te klein is en nauwelijks verwarmd kan worden. Kennelijk was er het juiste moment, vlakbij mijn ouders komt er een hoekhuis leeg. Het is wat verwaarloosd, de mensen doen er niks aan, ze moeten eruit. We zullen wat moeten klussen maar dat is niet erg.’

‘Ja Niek, we zijn er blij mee, Jenny en Tom krijgen daar een eigen kamer. Er is een grote woonkamer, een aparte keuken, drie slaapkamers en ook nog een zolder’, vulde Greet aan.

‘Ik kan er mijn Hammondorgel in de huiskamer kwijt, net als mijn gitaren en mijn accordeon. Dit kleine huisje is een beetje te vol geworden, hè? Het duurt nog een paar maandjes, over een half jaartje zitten we er wel in.’

Onderwijl was hij alweer opgestaan en druk in de weer met het verbuigen van de aluminium buizen en het uitleggen van de telefoondraden.

‘Kun je me straks even helpen als ik op het dak sta om de TV-zender goed te krijgen. Je blijft toch nog wel even? Greet geeft je ook wel een biertje, of wil je nog meer thee? Deze REM-antenne wil ik vanmiddag nog op het dak hebben. Kunnen we wat andere programma’s kijken, Zorro schijnt erg leuk te zijn voor kinderen, en het sprekende paard. Er zijn ook andere leuke programma’s zoals de Saint, echt iets voor ons’, lachte hij. ‘Heb je vast al wel van gehoord toch? De radiopiratenzenders heb ik al.’

Ondertussen keek vader naar de nijvere arbeid van zijn jonge zwager en knikte:

‘Zo is het’. Verder zei hij niet zo veel. Hij wist niet goed hoe te reageren, het was nu eenmaal toch illegaal wat hij deed. Maria was wat verbaasd over zijn zwijgen. Het mag toch niet, al die antennes op de daken, hebben ze dat nog niet verboden, dacht ze. Zoiets had ze gehoord op de radio, maar waarom zegt hij dat dan niet?

Een glimlach verscheen op vaders gezicht en ze ademde opgelucht uit. Gelukkig, hij vindt het niet erg. Het ziet er allemaal ook wel heel professioneel uit. Wat knap dat oom Jacob dat kan.

Vader keek instemmend toe hoe de vaardige handen van Jacob het frame in elkaar zetten met zijn buigtang. Hij was er al heel ver mee gevorderd. Eenmaal klaar zorgden ze er samen voor dat de antenne op het dak kwam. Ze hadden de dames nodig om te roepen wanneer hij zo gedraaid was dat er op de televisie een ontvangst te zien was. Plotseeling zagen ze de eerste schimmen verschijnen van het testbeeld van TV Noordzee en toen Jacob riep: ‘Zo goed...?’ was het beeld plotseeling heel scherp. Jacob klom weer van het dak en Greet schonk hen op de goede afloop nog een biertje in.

Maria voelde wel hoe vader Jacob bewonderde, hoe hij genoot van dit samen bezig zijn. Het leek haar zelfs, dat vader afgunstig keek naar het vrijgevochten leven dat hij hier voor zich zag. Een gevoel dat ze delen wanneer ze samen op de motor zitten. Hoe ze dan samen genoten van de vrijheid waar ze deel van uitmaakte. Dat kon ze zelfs door zijn leren jas heen voelen. De spanning en de ontspanning van zijn spieren. Hier bij oom Jacob was hij anders, kwam ze ook dichterbij hem. Eenmaal weer thuis kon hij zich weer terugtrekken in zijn schuur, om bezig te zijn met hout en al zijn gereedschap om dat te bewerken. Om ermee te bouwen, het naar zijn hand te zetten. Die geur van hout om hem heen was haar zo vertrouwd.

Voor Maria werd Jacob nog aantrekkelijker nu haar vader zo ingenomen leek met hem. Samen hadden ze deze klus geklaard. Het was wel laat geworden, ze zouden maar net op tijd zijn voor het warme eten. Thuis gekomen merkte ze op hoe vader een beetje besmuikt vertelde over de afgelopen middag, ze waren veel langer weggebleven dan

moeder had gedacht en ze had zich bezorgd gemaakt. Scherp had ze opgemerkt:

‘Waar bleven jullie nou, wat moest je daar al die tijd?’ Vader hield zich een beetje in, toonde niet zijn eerdere enthousiasme. Het was immers niet legaal wat Jacob had gedaan, daar hield Sophia niet van, dus was het beter dat je dan wat verzwegg voor elkaar. Als je dat vaak genoeg deed werd het vanzelf een tweede natuur, zo leerde je dat.

Jacob had een auto gekocht, een oude kever, daar kwam hij vol trots mee op visite. Maria mocht mee een ritje maken, het werd haar eerste autorit. Jenny en Tom, haar neefje dat inmiddels twee was, reden ook mee. Greet was uitgestapt en kreeg een kop koffie van haar zus. Maria was die dag niet zo erg lekker, had een vage pijn in haar linkeroor dat verstopt zat en ze voelde zich wat rillerig. Maar met dat ze oom Jacob zag was de pijn naar de achtergrond gegaan en ze was opgemonterd ingestapt. Rijdend in de auto was de kloppende pijn veel heftiger geworden, ze was ineen gedoken en kon er nauwelijks van genieten. Weer maakte ze mee hoe oom Jacob duidelijk zichtbaar dol was op zijn kinderen. Hoe hij ze knuffelde en kusjes op hun hoofdjes gaf als ze iets vroegen of zeiden waar hij mee ingenomen was. Hoe hij zich met aandacht naar ze toeboog om naar hun gekwebbel te luisteren. Eenmaal had Maria toegegeven aan haar verlangen naar nabijheid en was ze bij haar vader op schoot gekropen tijdens een verjaardag. De visite had alle zitplaatsen in de voor en achterkamer bezet waardoor er nergens plek was voor de kinderen dan op de grond. Daar voelde ze zich te groot voor. Toen ze zich op vaders schoot had genesteld was het haar peetoom geweest die een veel betekende knipoog aan haar vader had gegeven waardoor vader een vreemd lachje uitstootte. Kennelijk schrok hij daar zelf van en pakte gauw zijn mondharmonica uit zijn borstzak en ging een deuntje spelen zoals hij op verjaardagen altijd deed. Het knipoogje had Maria een onaangenaam gevoel gegeven en snel was ze weer opgestaan. Het voelde ook erg onwennig, vader had er niet op gereageerd, het was een impuls geweest omdat ze het gezien had bij oom Jacob met zijn kinderen, bij hem was op schoot zitten heel gewoon.

Met zijn charme bracht Jacob leven in hun huis. Hij bracht letterlijk muziek mee waarmee de enorme aantrekkingskracht die hij op haar uitoefende nog groter werd. Als hij op bezoek kwam had hij altijd wel iets bij zich om muziek mee te maken. Dan weer trok hij een bas mondharmonica, die uit wel drie lagen bestond, uit zijn binnenzak, waarmee hij dan virtuoos haar vader begeleidde, of hij had zijn gitaar of een accordeon mee. Vader leefde dan helemaal op, ze speelden duetten samen en iedereen genoot. De muziek en de sfeer die er dan heerste maakte haar zo blij. Het waren de gewone deuntjes, volksmuziek, walsen. Ze hadden verder weinig kennis van andere muziek. Door de invloed van Jacob kwam de accordeon in huis en André en Wilma kregen les. Moderne of klassieke muziek was er in huis niet te horen. Als de radio al aanstond was dat 's avonds voor een hoorspel. Daar keek ze altijd naar uit. In pyjama zittend op de vloer nog luisteren naar *Paul Vlaanderen* met zijn spannende serie, zijn melodieuze stem met de soms griezelige achtergrondgeluiden, het knerpemde grind, de ruisende takken, een deur die piepend opengaat, waardoor ze zich helemaal ter plaatse waande. Of de verhalen van *Paulus de Boskabouter*. Het luisteren, zittend op de vloer met uitzicht op de onderkant van de eettafel, was een hoogtepunt in de week waar de krassende stem van de heks Eucalypta haar kippenvel bezorgde. Maar eerst werd er natuurlijk om 19.00 uur altijd naar het nieuws geluisterd. En op zondagmiddag naar 'de toestand in de wereld' met G.B.J. Hiltermann.

Als er een oom op bezoek was op de zondagmiddagen gingen de mannen klaverjassen. Met zijn vieren, samen met de oudste twee broers André en Dirk. Maria luisterde mee en leerde zo de spelregels. Wanneer oom Jacob er was keek ze met hem mee, zo kreeg ze er meer zicht op, hij liet haar meedenken tot ergernis van André. Op den duur mocht ze toch meespelen onder druk van oom Jacob. Vader had altijd wel wat te klussen in de schuur en gaf haar na een eerste spelletje dan de ruimte om mee te mogen doen. Ze had al lang gezien dat André altijd de beste wilde zijn, hij moest en zou het spelletje winnen en deed dat dan door te imponeren. Maria speelde altijd samen met oom Jacob tegen haar broers. Ze wilde geen andere tegenspeler, hij gaf haar het nodige zelfvertrouwen. Door André werd ze er steeds op vastgepind dat ze het spel eerlijk moest spelen. Daar zag hij wel als een

scherprechter op toe. Oom Jacob knipoogde dan. Toch maakte hij haar onzeker met zijn opmerkingen.

‘Jezus zie je dat dan niet,’ zei hij dan, ‘er is schoppen gevraagd, dat zie je toch, je moet nu bijlopen.’ Dan keek ze naar haar kaarten en dacht: die jongen kijkt dwars door me heen. Maar ze had het wel goed gezien, hij wilde haar gewoon op de kast hebben.

‘Ik heb geen schoppen’, lag dan al op het puntje van haar tong, waarmee ze zich zou verraden, wat wellicht stiekem zijn bedoeling was. Ze had vaak het idee dat ze in de ogen van André eigenlijk geen goed kon doen. Toch keek ze naar hem op, haar grote broer, ze ging geen confrontatie met hem aan, zij zou de wijste wel zijn, zoals moeder haar vaak voorhield. Ruzie maken had geen zin, dat zou ze toch nooit kunnen winnen wist ze.

De slimmerik, hij denkt dat hij alles beter weet, ja, hij heeft een feilloos geheugen en hij kan daardoor goed leren, maar het is ook een hark, dacht ze. Inwendig was ze kwaad dat hij haar zo behandelde, maar dat liet ze niet blijken. Later, dan zou ze hem wel laten zien waar zij goed in was. Oom Jacob liet zich door André niet intimideren. Hij gaf hem op speelse wijze van katoen.

Tijdens het spel, wanneer zij tegenover Jacob aan tafel zat, zocht Jacob voorzichtig haar voeten. Er waren geen schoenen die ertussen zaten, in huis waren die uit. Door de sokken heen kon ze zijn warme huid voelen. Dat bezorgde haar een behaaglijke tinteling die langs haar benen naar omhoog kroop en ze beantwoordde zijn zachte strelingen. Er was iets mysterieus om hem heen, alles werd lichter als hij in de buurt was, de broers reageerden anders, hadden niet meer zo’n grote mond, ze voelde zich veiliger met Jacob in de buurt.

Sophia kon niet genieten van deze middagen, had geen rust om ook te gaan zitten. De andere kinderen hadden ook zo hun aandacht nodig en eigenlijk had ze het idee, dat er met de speelkaarten iets in huis werd gehaald wat ze niet zo goed kon duiden. Ze werd er onrustig van, ze hield zelf ook niet zo van de spelletjes, er was altijd zo veel te doen. Dus redderde ze alvast in de keuken, het eten moest straks klaar zijn, het vlees gebraden, aardappelen geschild of de thee gezet, de borrel ingeschonken, altijd had ze wel iets om handen. Ze hield niet van lawaai om zich heen, er was al drukte genoeg met alle stemmetjes van

de kinderen. En bovendien, Jacob kwam uit een heel andere familie, uit een andere wereld die ze niet wilde kennen, die haar vreemd was en waar ze argwanend tegenover stond. Ze wist via haar zus, die verloofd was met de jongste broer van de vader van Jacob, dat daar de jongens niet meer naar de kerk gingen, tot verdriet van hun moeder. Zij, die jongens waar Jacob er een van was, schiepen hun eigen moderne leven, daar kwam geen god of gebod meer in voor. Het is dat waar ze huiverig voor was, maar ze hield ook veel van haar halfzus, dus ze kon niet anders dan gedogen dat Jacob zijn invloed uitoefende in haar gezin.